

**MEMÒRIA
D'ACTIVITATS
OBSAM**

2017



Institut Menorquí d'Estudis

obsam



**CONSELL INSULAR
DE MENORCA**



25 | **MENORCA**
ANYS | RESERVA DE BIOSFERA



Memòria d'activitats – 2017

Observatori Socioambiental de Menorca

Camí des Castell, 28 07702 Maó (Menorca)

Tel. 971 35 15 00

Fax. 971 35 16 42

E-mail: adm.obsam@cime.es

Pàgina web: www.obsam.cat

2. PROJECTES I ESTUDIS DESENVOLUPATS	5
3. RELACIONS INSTITUCIONALS	7
3.1 CONSELL CIENTÍFIC DE L'AGÈNCIA MENORCA RESERVA DE BIOSFERA	7
3.2 COL·LABORACIÓ I PARTICIPACIÓ EN ÒRGANS TÈCNICS	7
3.3 RECONeixEMENTS	7
4. XARXA D'ENTITATS I PERSONES COL·LABORADORES	7
5. ORGANITZACIÓ I PARTICIPACIÓ EN CURSOS I JORNADES	10
5.1 ORGANITZACIÓ DE JORNADES, CURSOS, SEMINARIS I SIMILARS	10
5.2 PARTICIPACIÓ EN JORNADES, CONGRESSOS, SEMINARIS I SIMILARS	15
6. PUBLICACIONS	18
7. FORMACIÓ	19
7.1 FORMACIÓ PRÒPIA	19
7.2 INTERCANVIS AMB ALTRES CENTRES D'INVESTIGACIÓ I RESERVES DE BIOSFERA	20
7.3 RELACIONS AMB EL MÓN EDUCATIU – ESTUDIS UNIVERSITARIS	21
7.4 RELACIONS AMB EL MÓN EDUCATIU – INSTITUTS DE SECUNDÀRIA	22
7.5 ALTRES ACCIONS DE FORMACIÓ	22
8. COMUNICACIÓ I CONSULTES	23
8.1 MITJANS DE COMUNICACIÓ	23
8.2 ACTUALITATS AMBIENTALS	24
8.3 ESPAI WEB	25

1. ORGANIGRAMA

L'OBSAM és un programa de l'Institut Menorquí d'Estudis (IME) al servei de la Reserva de Biosfera de Menorca. L'Observatori Socioambiental de Menorca (OBSAM) és un instrument de recollida i d'anàlisi d'informació d'àmbit local. Vol ser també un element de contribució a l'observació del canvi global. Funciona com una xarxa d'entitats i persones interessades en obtenir i millorar indicadors fiables i realistes sobre els diversos temes que formen part de la preocupació a favor de la sostenibilitat, entesa aquesta com l'objectiu de fer possible el benestar humà sense malmetre els recursos naturals.

L'IME a la vegada, és un organisme autònom local del Consell Insular de Menorca (CIM), adscrit a la seva Presidència, amb personalitat jurídica pròpia i destinat a la recerca, promoció, recuperació i difusió de la cultura de l'illa de Menorca, així com per esdevenir centre de recepció i intercanvi de pensament i ciència. A través del Consell Científic de l'IME es supervisa la feina de l'OBSAM.

Per altra banda, l'Agència Menorca Reserva de Biosfera és una organització especialitzada sens personalitat jurídica pròpia dependent del CIM i adscrita a la Conselleria d'Economia i Medi Ambient. El Consell Científic de l'Agència és l'òrgan de participació i assessorament de la comunitat científica en la formulació i desenvolupament de les activitats de l'Agència, entre les quals hi ha l'assessorament mutu amb l'OBSAM.



El nucli de l'equip de treball de l'OBSAM ha estat format, durant aquest any, per les següents persones:

- David Carreras Martí: llicenciat en biologia, ha desenvolupat les funcions de coordinació i direcció, així com treball tècnic en diverses aspectes ambientals i territorials.
- Agnès Canals Bassedas: llicenciada en biologia, a càrrec dels estudis de vectors ambientals (energia, aigua i residus) i del seguiment del medi natural.
- Eva Marsinyach Perarnau: llicenciada en ciències del Mar, en substitució a Agnès Canals Bassedas, a càrrec dels estudis de vectors ambientals i del seguiment del medi marí.
- Òscar Garcia Febrero: llicenciat en biologia, a càrrec del projecte *BIOCLIMA Menorca: Coneixement, capacitat i difusió dels efectes del canvi climàtic sobre la biodiversitat en la Reserva de Biosfera de Menorca*, projecte subvencionat per la Fundació Biodiversitat.
- Marina Bagur Bendito: graduada en biologia, contractada a través de la convocatòria 2017 del programa JOVES QUALIFICATS del SOIB conjuntament amb el CIM, en temes d'indicadors de salut i activitat física.

Al llarg de l'any s'ha comptat amb la col·laboració d'un ventall ampli de professionals i especialistes sense els quals no hauria estat possible desenvolupar els projectes i activitats esmentats en els següents apartats. Tots ells contribueixen a la visió pluridisciplinar de la sostenibilitat que pretenem des de l'Observatori:

- Anna Gallofré de Lapuente, diplomada en estadística.
- Teresa Català Marquès, llicenciada en matemàtiques.
- Alexandre Franquesa Balcells, llicenciat en biologia
- José Domingo Yerbes, enginyer superior de monts.
- Pere Fraga i Arguimbau, botànic.
- Esther Soler Monzó, doctora en zoologia.
- Eva Cardona Pons, llicenciada en biologia.
- David Serra Hidalgo, llicenciat en ciències econòmiques.
- Borja Pellejero Garriga, llicenciat en sociologia.
- Maite Pons Gornés, graduada en estadística.
- Marta Pérez López, llicenciada en ciències ambientals.
- Iván Fernández Rebollar, llicenciat en ciències ambientals.
- Marta Sales Villalonga, llicenciada en biologia.
- Josep Calero Casasnovas, enginyer tècnic agrícola.
- Òscar Bagur Martínez, llicenciat en filologia catalana.

Finalment agrair l'ajut puntual en diversos projectes de les següents persones: Sònia Estradé Niubó, Oriol Perona Riera, María Ángeles Mas Corrales i Sara Batet López. En total durant l'any 2017 l'OBSAM ha mobilitzat directament a **20 tècnics i 2 estudiants**.

2. PROJECTES I ESTUDIS DESENVOLUPATS

A continuació s'enumeren els projectes i estudis desenvolupats dins l'any 2017 agrupats segons l'origen del conveni, encàrrec o col·laboració:

Convenis i encàrrecs amb el Consell Insular de Menorca

- Conveni amb el Departament d'Ordenació del Territori per desenvolupar *els indicadors de seguiment del Pla Territorial Insular (PTI)* corresponents a l'any 2016.
- Acord amb el Departament d'Ordenació del Territori per desenvolupar un *sistema d'indicadors turístics (SIT)* corresponents a l'any 2016.
- Acord amb el Departament d'Ocupació, Projecció Econòmica, Joventut i Esports per a *l'Aproximació a la diagnosi econòmica de Menorca*.
- Acord amb el Departament de Serveis Generals, Participació Ciutadana i Habitatge per al desenvolupament dels *Indicadors d'exclusió residencial i social a Menorca*.
- Acord amb el Departament de Serveis Generals, Participació Ciutadana i Habitatge per a *l'Estudi d'Habitatges buits a Menorca*.
- Acord amb el Departament de Benestar Social i Família per al suport estadístic per al *Sistema d'Indicadors de Benestar i Assistència Social - Índex DEC*.
- Col·laboració amb l'Agència Menorca Reserva de Biosfera per al desenvolupament de:
 - *Actualització del Mapa de Cobertes i Usos del Sòl 2015. Projecte de 2 anys.*
 - *Edició de la Guia adaptada dels hàbitats de Menorca (edició en procés).*
 - *Edició del llibre de Seguiment del medi marí de Menorca (edició en procés).*
- Col·laboració amb l'Agència Menorca Reserva de Biosfera amb el programa de seguiment de la biodiversitat:
 - *Seguiment de papallones diürnes (BMS).*
 - *Seguiment de libèl·lules (SLIME).*
 - *Seguiment d'espècies de flora arvense - segetal i de basses temporals.*
 - *Delimitació d'Àrees Sensibles per a Flora Amenaçada (DASFA).*
- Col·laboració amb la Direcció Insular de Medi Rural i Marí i Fra Roger per a la continuació i actualització del projecte *Agroxerxa: Plataforma de serveis en línia per als productors de proximitat del sector primari de Menorca*, iniciat al 2015 mitjançant el programa LEADER.
- Col·laboració amb l'Agència Menorca Reserva de Biosfera en el *recomptes de persones a les platges* i relació amb la capacitat de càrrega a l'estiu.
<http://www.obsam.cat/indicadors/sistemes-naturals.php>
- Col·laboració amb l'Agència Menorca Reserva de Biosfera i la Reserva de Biosfera de Lanzarote per a l'elaboració dels *Indicadors comparatius de sostenibilitat Menorca - Lanzarote* en motiu de del 25è aniversari de les Reserves de Biosfera. Projecte en curs.

Convenis amb altres Administracions o institucions governamentals

- Conveni de col·laboració amb el programa MaB de la UNESCO per dinamitzar la *Xarxa de Reserves de Biosfera en Illes i Zones Costaneres*.
- Adjudicació d'un ajut de la Fundació Biodiversitat per al desenvolupament del projecte *BIOCLIMA Menorca: Coneixement, capacitat i difusió dels efectes del canvi climàtic sobre la biodiversitat en la Reserva de Biosfera de Menorca*. Projecte en curs.

Convenis i col·laboracions amb Universitats, centres d'investigació o centres d'estudis

- Conveni amb la Universitat Autònoma de Barcelona per a la realització de treballs final de grau de ciències ambientals. Al 2017 s'han cotutoritzat 2 treballs de grups d'estudiants.
<http://www.obsam.cat/treballs-estudiants/index.php>

Ajuts i col·laboracions amb entitats privades

- Conveni de col·laboració amb el Cercle d'Economia Menorca (CEM) per a la valoració dels resultats del *Butlletí de Conjuntura Econòmica de Menorca* (publicació mensual).
<http://www.obsam.cat/sistemes-indicadors/index.php#butlleti>
- Col·laboració amb la Comissió de botànica de l'IME i del GOB en l'edició de la *Guia de flora endèmica i amenaçada*.

Projectes per iniciativa i recursos propis

- Actualització del Sistema d'Indicadors Bàsics del portal web de l'OBSAM.
<http://www.obsam.cat/indicadors/index.php>
- Inici d'elaboració de cartografia digital de temàtica agrària.
- Gestió del fons documental de l'Herbari General de Menorca i adquisició d'un fons bibliogràfic de J. J. Rodríguez Femenias sobre botànica, que complementa el fons de què disposa l'IME i l'OBSAM.
- Col·laboració amb el Museu de Ciències Naturals de Granollers en el seguiment de poblacions de papallones i activitats de divulgació.

3. RELACIONS INSTITUCIONALS

El director i els tècnics de l'OBSAM formen part de diversos consells assessors o participen en diferents comissions i juntes.

3.1 Consell Científic de l'Agència Menorca Reserva de Biosfera

En base als estatuts de l'Agència Menorca Reserva de Biosfera, aprovats el 22 de setembre de 2008 pel CIM, l'OBSAM forma part del Consell Científic de l'Agència i hi col·labora per ajudar a complir amb les seves funcions. David Carreras ha estat el seu representant dins el 2017.

3.2 Col·laboració i participació en òrgans tècnics

El director de l'OBSAM, David Carreras, forma part del Consell Científic i del Consell Rector de l'IME. També, de la comissió de territori i de la comissió de seguiment de les Directrius Estratègiques de Menorca (DEM), totes dues de l'IME. També forma part del Consell Científic de la Reserva de Biosfera de Menorca.

Sònia Estradé forma part de la Junta Insular d'Aigües de Menorca, durant l'any 2017 ha estat substituïda per Eva Marsinyach com a convidada.

3.3 Reconeixements

Dins els Premis Protagonistes de Menorca de 2017 organitzats per l'Editorial Menorca (Diari Menorca), l'Institut Menorquí d'Estudis ha rebut el reconeixement en activitats culturals per la seva trajectòria de 30 anys en investigació, promoció i difusió de la cultura i la ciència des de Menorca. La cerimònia de lliurament de premis es va realitzar el 16 de gener de 2018 al restaurant la Minerva de Maó.

4. XARXA D'ENTITATS I PERSONES COL·LABORADORES

Relació no exhaustiva de les principals entitats col·laboradores de l'OBSAM, com a fonts d'informació, i de particulars que també hi contribueixen, ja sigui amb el seu assessorament o subministrant dades concretes. A tots ells/elles els volem fer arribar el nostre més sentit agraïment, perquè sense la seva col·laboració l'OBSAM no seria possible. També, demanam disculpes per avançat si qualche entitat, empresa o particular durant aquest exercici ens ha facilitat dades o informació i no apareix en el llistat. Ben segur que a l'informe o indicadors específics apareixerà com a font de dades o en els agraïments.

ACCM, S.L.

Addaya S.A.

Administració General de l'Estat

AENA. Aeroport de Menorca

Autoritat portuària de Balears

Dirección General de Tráfico (DGT)

Instituto Nacional de Estadística (INE)

Ministerio de Empleo y Seguridad Social

Ministeri de Foment

Subdirección General de Estadísticas

Sociales y Laborales

Tesorería General de la Seguridad social

AENOR

Agència Espanyola de Meteorologia (AEMET)

Aglomerados Menorca SA.

AGRYTURSA

Aguafines SA

Aidico Certificación, S.L.

Aigües Cala Blanc, S.L.

Aigües d'Artrutx

Aigües de Binixica

Aigües Sant Lluís

Ajuntament d'Alaior

Ajuntament des Castell

Ajuntament de Ciutadella

Ajuntament de Ferreries

Ajuntament de Maó

Ajuntament des Mercadal

Ajuntament des Migjorn

Ajuntament de Sant Lluís

Apcer España, S.L.

Asfaltos Llinàritx SL.

Associació de Veïns de Cala Galdana

Associació d'Educació Ambiental i del Consumidor

Asociación de empresas constructoras de ámbito nacional (SEOPAN)

Asociación Hotelera de Menorca (ASHOME)

Associació de fabricants de calçat de Menorca

Associació de la Petita i Mitjana Empresa de Menorca (PIME)

Associació TURSIOPS

Biblioteca Pública de Maó

Biblioteca-Arxiu F. Rubió i Tudurí

Binissafuller Rotters

BM Trada Certification España, S.L.

Bureau Veritas Iberia, S.L.

Cambra de Comerç, Indústria i Navegació – Menorca – Mallorca i Eivissa

CARITAS MENORCA

Casa Museu Pintor Torrent

Castellosa, S.L.

CBMS - Constantí Stefanescu Bonet

CEAB – CSIC - Enric Ballesteros Segarra

Centre Assessor de la Dona

Centre de Formació del Professorat (CEP)

Cercle d'Economia de Menorca (CEM)

Club Nàutic de Ciutadella

Club Nàutic de Fornells

Col·legi Oficial d'Arquitectes de Balears

Compañía Logística de Hidrocarburos (CLH)

Confederació d'Associacions Empresarials de Balears (CAEB)

Confraries de Pescadors de Ciutadella, Maó i Fornells

Consell Balear de la Producció Agrària

Ecològica

Consell Insular de Menorca

Agència Menorca Reserva de Biosfera

Consell regulador de la Denominació

d'Origen del Formatge Mahón-Menorca

Consorti de Residus Sòlids Urbans i Energia de Menorca

Departament d'Ordenació Territorial i Turística

Departament de Serveis Generals, Participació Ciutadana i Habitatge

Departament d'Ocupació, Projecte Econòmic, Joventut i Esports

Departament de Cultura i Educació

Departament de Mobilitat

Departament de Benestar Social i Família

Departament de Medi Ambient i

Reserva de Biosfera

IDE Menorca

CORES

CREU ROJA

Det Norske Veritas Business Assurance España, S.L.

DIMOX S.L.

Ecomuseu Cap de Cavalleria

Ecotur

EDIVISA

EDUQATIA Investigación y Certificación, S.A.

Entidad Conservación Cala Blanca B

European Quality Assurance Spain, S.L.

Escola de Turisme de Balears (ETB)

Escorxadors de Menorca

EUROSTAT

Federació de Confraries de Pescadors de les Illes Balears

FERNESA

Fortalesa de la Mola

Foundation for Environmental Education

Fundació Foment del Turisme de Menorca
Fundación Palma Aquarium para la Protección del Medioambiente

Ganados Palliser SL.

Gas Menorca, SA.

GADESO

GESA-ENDESA

Govern de les Illes Balears

ABAQUA

Agència de Turisme de les Illes Balears (ATB)

Centre d'estudis i programes de les Illes Balears

Conselleria de Comerç, Indústria i Energia. Direcció General d'Energia

Conselleria d'Educació i Universitat. Delegació a Menorca.

Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació. Direcció General d'Economia

Conselleria de Medi ambient

Conselleria d'Obres públiques, Habitatge i Transports. Direcció General de Ports

Conselleria de Salut i Consum. Servei de Protecció de la Salut. Delegació a Menorca.

Conselleria de Serveis Socials i Cooperació. Direcció General de Dependència.

Institut d'Estadística de les Illes Balears (IBESTAT)

IDEIB

Observatori del Treball de les Illes Balears (OTIB)

Ports de les Illes Balears

Serveis de Millora Agrària i Pesquera del Govern de les Illes Balears (SEMILLA)

Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB)

Grup Ornitològic Balear i de Defensa de la Naturalesa (GOB Menorca)

Huguet Pons Servicios, S.L.

HIDROBAL

Ignacio Moll Pons, S.A.

INIMA

INFORMA D&B, S.A. (S.M.E)

Institut de Ciència i Tecnologia Ambiental (ICTA-UAB) – Joan Rieradevall i Martí Boada

Institut Espanyol d'Oceanografia (IEO).

Estació d'investigació Jaume Ferrer de la Mola de Maó

Institut M^a Àngels Cardona

Instituto de Certificación CDQ, S.L.

Instituto de la Contrucción de Castilla y León

IVAC – Instituto de la Certificación, S.L.

Líthica (Pedreres de s'Hostal)

Lloyd's Register Quality Assurance España, S.L.

Marina Port Mahón S.L.

Museu de Menorca

Museu Diocesà de Menorca

Museu Militar de Menorca

OCA Instituto de Certificación, S.L.

Oficina Europea de Estadística (EUROSTAT)

Parc Natural de s'Albufera des Grau

Real Jardín Botánico de Madrid – GBIF España

Red Eléctrica de España

REGISTRE DE LA PROPIETAT DE MAÓ

REGISTRE DE LA PROPIETAT DE CIUTADELLA

REPSOL-GAS, SA

S'ALGAR HOTELS

Servei d'Estadística i Qualitat Universitària de la Universitat de les Illes Balears

Servei d'Informàtica Local de Menorca (SILME)

Serveis de socorrisme dels municipis de l'illa
Servicio de Aguas Calan Blanes i Torre del Ram SA

Servicio de aguas Son Xoriguer, S.L.

Servicio de Certificación de la Cámara Oficial de Comercio e Industria de Madrid

SET Hotels

SGS ICS Iberica, S.A.

Societat d'Ornitologia de Menorca (SOM) -

Félix de Pablo, Raül Escandell, Òscar Garcia, Rafel Triay i Xavi Méndez

Sociedad de Tasación, SA

Son Parc de Menorca SA

Talatí de Dalt

TRAGSA

Tüv Rheinland Iberica Inspection, Certification & Testing, S.A.

Urbanización Cala'n Bosch, S.A. (Port de cala'n Bosch)

Xarxa de Biblioteques de Menorca

5. ORGANITZACIÓ I PARTICIPACIÓ EN CURSOS I JORNADES

5.1 Organització de jornades, cursos, seminaris i similars

Des de l'OBSAM s'organitzen periòdicament jornades i seminaris científico-tècnics, sovint en col·laboració amb entitats externes, per tractar temes concrets. Dins l'any 2017 han estat els següents:

1) Jornada Tècnica: Millora del sistema d'informació socioeducativa de Menorca.

L'Observatori Socioambiental de Menorca va organitzar la **Jornada Tècnica Socioeducativa de Menorca**, el dia 28 de març a les 16h a la seu de l'Institut Menorquí d'Estudis, coordinat per Borja Pellejero.

La jornada es va enfocar a l'àmbit socioeducatiu des de la vessant del benestar social de les famílies de Menorca per a poder disposar d'un millor sistema d'informació, a fi d'obtenir un coneixement més acurat de la realitat que guï la intervenció pública i millori el benestar social de les famílies menorquines.

La jornada es va organitzar amb l'objectiu de donar una primera passa per arribar a definir una visió estratègica que guï les actuacions en matèria del coneixement socioeducatiu. Per això, es va plantejar la jornada amb dues parts diferenciades: a la primera part es van presentar diferents comunicacions per donar a conèixer les dades que es tenen o es podrien tenir per a Menorca i les iniciatives existents per millorar la informació disponible; i a la segona part es centra, a partir de l'organització d'una taula rodona, en la reflexió i el debat sobre els processos actuals d'obtenció i elaboració d'informació i l'horitzó a establir per millorar el coneixement actual.





Més informació: <http://www.obsam.cat/actualitat/2017/jornada-tecnica-socioeducativa.php>

2) Jornada d'Economia Social a Menorca:

L'Observatori Socioambiental de Menorca amb col·laboració del Fòrum d'Entitats del Tercer Sector de Menorca va organitzar la Jornada d'economia social el dia 8 d'abril a les 11h a la seu de l'Institut Menorquí d'Estudis, coordinat per Borja Pellejero.

La jornada va pretendre donar a conèixer l'economia social des de dues perspectives. Per una banda, clarificant el concepte d'economia social i les noves economies emergents, per poder tenir un criteri a l'hora delimitar quin tipus d'activitat econòmica s'inclou en aquest model. Per altra banda, determinant els indicadors i la metodologia

JORNADA D'ECONOMIA SOCIAL

DISSABTE 8 D'ABRIL
A LES 11H
SALA CONFERÈNCIES DE L'IME
CAMÍ DES CASTELL 28 DE MAÓ

Taula d'experiències en economia social a Menorca

CARLOS BALLESTEROS GARCÍA
Dr. d'Econòmiques i Empresarials
Master en Economia Social

Organitzen:
IME Institut Menorquí d'Estudis
obsam
Forum Social de Menorca ets

més adequada per mesurar les dimensions de l'economia social i el seu impacte econòmic, social i ambiental.

La jornada es va definir en dos blocs: el primer, amb una ponència de Carlos Ballesteros García, Doctor en Ciències Econòmiques i Empresarials per la Universitat Pontificia de Comillas, i, el segon, amb una taula rodona d'experiències d'economia social on hi van participar Som Energia, Càritas – TIV, Ilunion Hotels (ONCE) i Cooperativa d'Escoles Infantils de Maó.

Més informació: <http://www.obsam.cat/actualitat/2017/jornada-economia-social.php>

3) Taller SWAT Menorca Generation

Taller coordinat pel professor Craig Lee Martin (Dr. Arquitecte, TUD) i Jesús Cardona (arquitecte, IME) i en David Carreras (director de l'OBSAM). A més, en David Carreras va participar al taller amb la ponència titulada **Sustainability in Menorca: state of the question** al **Taller SWAT Menorca Generation** sobre la ciutat sostenible de la Universitat Tècnica de DELFT (Holanda). El Taller SWAT de la *Delft University of Technology* (TUD, Països Baixos) va arribar a Menorca gràcies a la col·laboració de l'Institut Menorquí d'Estudis (IME), el Consell Insular de Menorca, l'Ajuntament de Maó i el Col·legi d'Arquitectes de les Illes Balears. El SWAT forma part del programa màster dels estudis de *Building Technology* (Tecnologia de la Construcció). El Taller SWAT va ser un preàmbul de la propera visita a Menorca del City-Zen Roadshow (24-28 abril 2017), un projecte de la Unió Europea per impulsar la transició de les ciutats cap a l'energia zero (www.cityzen-smartcity.eu). Del 27 de febrer al 10 de març de 2017.

4) Taller City-Zen Menorca Roadshow

Taller coordinat pel professor Craig Lee Martin (Dr. Arquitecte, TUD) i Jesús Cardona (arquitecte, IME) i en David Carreras (director de l'OBSAM). A més, en David Carreras va participar al taller amb la ponència titulada **Sostenibilitat a Menorca: estat de la qüestió** al **Taller City-Zen Menorca Roadshow** organitzat per l'Institut Menorquí d'Estudis (IME), Consell Insular de Menorca (CIM), Ajuntament de Maó i demarcació de Menorca del Col·legi d'Arquitectes de les Illes Balears (COAIB). Aquest taller forma part d'un projecte de la Unió Europea per impulsar la transició de les ciutats cap a l'energia zero. Del 24 al 28 d'abril de 2017 a la seu de l'IME.



5) VII Trobada de la Xarxa Reserves de Biosfera Illes i Zones Costaneres:

David Carreras, com a director de l'OBSAM, junt amb Javier Ares, Conseller de Medi Ambient i Reserva de Biosfera, va participar a les jornades per a la coordinació de la Xarxa i acordar el manteniment d'aquesta cinc anys més. A continuació del congrés es va organitzar un curs tècnic per a gestors de Reserves de Biosfera.

Lloc i data: 12-16 de setembre a Jeju (República de Corea).



6) Des de 2012, l'OBSAM i l'Institut Espanyol d'Oceanografia (IEO), a través de l'Estació Costera Jaume Ferrer de la Mola de Maó, han organitzat una sèrie de seminaris científics titulats *Diàlegs davall s'aigua*.

Aquesta iniciativa ha continuat aquest any amb l'organització de dues xerrades arrel motivades per la problemàtica ambiental que ha afectat a *Pinna nobilis*:

- Xerrada de la Dra. **Maite Vázquez** i **Elvira Álvarez**, (Centre Oceanogràfic de Balears del Instituto Español de Oceanografia), sobre **Què li passa a la nacra?**, dins del cicle de conferències *Diàlegs davall s'aigua*, organitzat per l'Institut Menorquí d'Estudis i l'Estació de Recerca Jaume Ferrer. Dia 28 de juny a les 20.00 a la seu de l'IME.
- Xerrada del Dr. **Miguel Cabanellas Reborédo** (Centre Oceanogràfic de Balears del Instituto Español de Oceanografia), sobre **Què li passa a la nacra?**, dins del cicle de conferències *Diàlegs davall s'aigua*, organitzat per l'Institut Menorquí d'Estudis i l'Estació de Recerca Jaume Ferrer. Dia 22 de novembre a les 20.00 al Club Nàutic de Ciutadella.

QUÈ LI PASSA A LA NACRA?

Dimecres 28/6/17 20:00h
Institut Menorquí d'Estudis
(C/ Camí des Castell, 28 Maó)

Xerrada a càrrec de la Dra. Maite Vázquez i Elvira Álvarez (COB-IEO)
Centre Oceanogràfic de Balears del Instituto Español de Oceanografia

Ens trobem davant d'una extinció?
Descobreix com col·laborar de manera fàcil i efectiva a través de la ciència ciutadana.

Observadors del Mar

DIÀLEGS DAVALL S'AIGUA
Seminaris científics a Menorca
Organitzen: l'Institut Menorquí d'Estudis (IME) i l'Estació de Recerca Jaume Ferrer

© Foto: David Diaz (COB-IEO)

QUÈ LI PASSA A LA NACRA?

Dimecres 22-11-17 a les 20:00
Club Nàutic Ciutadella
(camí de baix s/n)

Xerrada a càrrec del Dr. Miguel Cabanellas Reborédo (IMEDEA-UIB)
Institut Mediterrani d'Estudis Avançats/Centre Oceanogràfic de Balears

Ens trobem davant d'una extinció?
Descobreix com col·laborar de manera fàcil i efectiva a través de la ciència ciutadana.

Observadors del Mar

DIÀLEGS DAVALL S'AIGUA
Seminaris científics a Menorca
Organitzen: l'Institut Menorquí d'Estudis (IME) i l'Estació d'Investigació Jaume Ferrer

© Foto: David Diaz (COB-IEO)

Més informació: <http://www.obsam.cat/actualitat/2017/nacra.php>

7) Xerrada a càrrec de **Margalida Comas**, geòloga, *Gestió de dades hidrogeològiques de l'illa de Menorca*. Treball final del Màster Professional d'Hidrologia Subterrània (UPC i Fundación Centro Internacional de Hidrología Subterránea), basat en la utilització d'eines de GIS per a la gestió de dades hidrogeològiques: aplicació a escala regional (Menorca) i local (massa d'aigua subterrània de Ciutadella). Dia 17 d'agost a la seu de l'IME



5.2 Participació en jornades, congressos, seminaris i similars

Els membres de l'equip de l'OBSAM també participen habitualment en trobades científiques i tècniques en tant que ponents o participants a taules rodones i seminaris. Destaquem els següents:

- **Taula rodona sobre els 30 anys de l'IME**, David Carreras, director de l'OBSAM; Samuel Pons Fàbregues, Secció de Ciències Naturals, i Josefina Salord, coordinadora científica de l'IME. Activitat emmarcada en les activitats de celebració dels 30 anys de l'IME. Lloc i data: 23 de febrer a les 20.00 h al Centre de Convencions des Mercadal.
- Participació d'Anna Gallofré amb la ponència titulada **El turisme a Menorca en xifres. Tendències i discrepàncies** a les **Jornada d'estudi del turisme a Menorca: les vies de transformació del turisme a Menorca** organitzat pel Grup de Recerca Turística de l'Institut Menorquí d'Estudis amb la col·laboració del Consell Insular de Menorca, Ajuntament de Maó, Fundació Foment de Turisme de Menorca. Aquesta primera edició es va centrar en les diferents vies de transformació del turisme a Menorca i les seves conseqüències. Dia 15 de juliol de 2017 a la seu de l'IME.

- **II Congrés Espanyol de Reserves de la Biosfera: Territorio, cultura, naturaleza y sostenibilidad**, David Carreras, com a director de l'OBSAM, junt amb Irene Estaún, Fèlix de Pablo i Joan Juaneda, del Consell Insular de Menorca, van participar en el congrés on es va discutir i aprovar el Pla d'Acció d'Ordesa-Viñamala. Del 18 al 22 de setembre a Biescas i Torla (Huesca).
- Participació de David Carreras amb la ponència *Com els mapes poden ajudar davant els reptes ambientals de Menorca* a les **IV Jornades d'informació Geogràfica de Menorca: El valor del Mapa**, organitzades per IDE Menorca el 6 d'octubre al Centre Bit d'Alaior.
- Participació de David Carreras, Borja Pellejero i Anna Gallofré amb la ponència de **Les xifres d'habitatge residencial a Menorca: el cas concret dels habitatges buits i de temporada** a les **III Jornades d'Habitatge**, organitzades pel Consell Insular de Menorca els dies 26, 27 i 28 d'octubre.
- Assistència al primer i al segon taller de participació per al **Pla Director Sectorial de Mobilitat** de les Illes Balears al mes de setembre al Consell Insular de Menorca.
- Assistència a la Sessió de participació de l'**Inventari del Patrimoni Immaterial de Menorca** el dia 21 de setembre organitzat pel Consell Insular de Menorca, IPACIM i Institut Ramon Muntaner.
- Assistència a les jornades divulgatives **La nit dels investigadors** organitzada pel Centre Oceanogràfic de Balears (COB-IEO) a l'Estació Jaume Ferrer el dia 25 de setembre.
- **Participació** de David Carreras a la **Jornada sobre indicadors de sostenibilitat i capacitat de càrrega d'Eivissa** al Consell Insular d'Eivissa juntament amb la Fundació per a la Preservació d'Eivissa (*Ibiza Preservation Foundation*) i el departament de geografia de la UIB van participar en aquesta jornada de treball (Eivissa, 30 d'octubre).
- Al llarg de tot l'any representants del **projecte AGROXERXA** han assistit i participat a diversos esdeveniments relacionats amb el sector agrícola, ramader i pesquer o de l'alimentació de l'illa, entre ells destaca:
 - ✓ Fira Arrels (abril 2017). Difusió i material divulgatiu en col·laboració amb *Made in Menorca*.
 - ✓ IV Fòrum Mongofra d'Economia i Medi Ambient (15 de juliol 2017): "El producte local de Menorca, valor, promoció i impuls para l'economia menorquina". En aquest fòrum es va parlar de la diferent problemàtica existent envers la promoció i comercialització del producte local de Menorca, i Agroxerxa va ser un dels exemples posats com a projecte positiu i a potenciar.
 - ✓ Jornades IDE Menorca "El valor del mapa" (06/10/2017). Presentació de diferents projectes de l'OBSAM relacionats amb cartografia i problemàtiques ambientals, entre ells Agroxerxa.

- ✓ Participació en el taller per al disseny de l'Estratègia de Polítiques Alimentàries de Menorca (11/10/2017). Va ser organitzada per VSF-Justícia Alimentària Global. Es van formar diferents grups de treball per desenvolupar propostes d'accions en relació a la producció local.
 - ✓ Jornada d'Innovació i Cooperativisme (14/10/2017). Va ser organitzada pel Fòrum Ets Menorca i la Unió de Cooperatives de Treball de les Illes Balears.
 - ✓ Entrevista amb l'empresa Focaccia organitzada pel Departament de Projecció Econòmica del CIM (novembre 2017) (*Made in Menorca*).
 - ✓ Diàlegs de la Reserva de Biosfera (18/11/2017) a Binissues, sobre el producte carni, organitzat pel Departament de Projecció Econòmica del CIM.
-
- Assistència a la reunió organitzada per *la Fundació Adessium* al Consell Insular de Menorca per al disseny d'un programa de conservació del medi marí balear promogut per la pròpia fundació privada.

En un altre ordre o nivell, s'han realitzat reunions amb diversos instituts de recerca o departaments universitaris. Sense ser exhaustius podem esmentar: Institut de Ciències i Tecnologies Ambientals (ICTA) de la UAB, professors diversos de la Universitat de Barcelona (UB), i de la Universitat de les Illes Balears (UIB), investigadors del Centre d'Oceanogràfic de Balears de l'Institut Espanyol d'Oceanografia (COB-IEO),... entre d'altres.

Finalment, convé recordar també l'assistència dels tècnics de l'OBSAM a diverses xerrades, conferències i tallers arreu de Menorca, organitzades, entre d'altres, pel Parc Natural de s'Albufera des Grau, el GOB-Menorca, l'Associació Fra Roger, la Societat d'Ornitologia de Menorca (SOM), el Govern de les Illes Balears, el propi IME i el Consell Insular.

6. PUBLICACIONS

En aquest apartat es dona compte de les publicacions científiques o formals de l'OBSAM dins el present any, més enllà dels informes anuals enumerats a l'apartat 2. A continuació, es fa una relació d'articles o llibres científics publicats en paper o en digital. Inclou tan els treballs propis, com treballs de tercers on l'OBSAM ha aportat dades o se li fa referència.

- *WORLD NETWORK OF ISLAND AND COASTAL BIOSPHERE RESERVES. Sustainable Development Proposals within the Lima Action Plan framework. Menorca Biosphere Reserve Agency, Island Council of Menorca, Socio-environmental Observatory of Menorca, Menorca Research Institute, MAB Program – UNESCO. MAB UNESCO. 2017. Spanish / English*



- P. Balaguer, F. Roig-Munar, J.A. Martín-Prieto y D. Carreras. (2017). El litoral de Menorca: Marco fisiográfico y tipos de costa. In: L. Gómez-Pujol, G.X. Pons (Edit.). Geomorfología litoral de Menorca: dinámica, evolución y prácticas de gestión. Mon. Soc. Hist. Nat. Balears, 25. Palma de Mallorca. 296 pp.)

7. FORMACIÓ

7.1 Formació pròpia

Els tècnics de l'OBSAM amb la voluntat d'actualitzar els seus coneixements i ampliar les seves capacitats participen periòdicament en cursos de formació. A continuació s'enumeren els cursos realitzats:

- Curs per a gestors: *5th UNESCO Training Course for Island and Coastal Biosphere Reserve Managers. 14-16 September 2017. Best Western Hotel. Jeju Island, Republic of Korea.*
- Curs *Disseny de formularis en Libreoffice.* SILME, Menorca, 24 de maig de 2017.



7.2 Intercanvis amb altres centres d'investigació i reserves de biosfera

Per a qualsevol centre de seguiment o investigació, l'intercanvi de coneixements representa una eina vital per assolir nous objectius. Aquest fet pren especial rellevància en una reserva de biosfera, on l'intercanvi d'experiències i l'aprenentatge mutu, venen implícits en la pròpia declaració. Per aquestes raons, des de l'OBSAM procuram mantenir lligams amb diferents centres i crear-ne de nous. Aquestes han estat les accions pel 2017:

Visita de treball amb representants del Cabildo de Lanzarote:

David Carreras, director de l'OBSAM, junt amb Josefina Salord, coordinadora científica i Miquel Àngel Maria, conseller de Cultura i president de l'IME van participar en una trobada a Lanzarote amb l'objectiu de seguir amb el programa d'intercanvi i col·laboració iniciat l'any 2016, amb visió de la celebració conjunta del 25è aniversari de les Declaracions de Reserva de Biosfera de Lanzarote i Menorca l'any 2018.

Lloc i data: 18-21 de juliol a Lanzarote

El programa es va dividir en:

- Activitats conjuntes de la delegació: roda de premsa, visita al *Centro de Datos y al Archivo Memoria* de Lanzarote.
- Visites als Centres de Turismo, Arte y Cultura de Lanzarote.
- Reunions de treball en el *Centro de Datos*
- Reunió de treball sobre la preparació d'actes conjunts de la celebració dels 25 anys de les dues Reserves de Biosfera



7.3 Relacions amb el món educatiu – Estudis universitaris

Les pràctiques d'investigació són una activitat fonamental d'obtenció d'informació rellevant per a l'OBSAM i de formació per a les persones que realitzen aquesta col·laboració. En la seva majoria són estudiants o recent llicenciats a la recerca d'una primera experiència pràctica professional. L'OBSAM els acull en un marc de pràctiques en empresa, treball final de grau o de màster, o com a voluntaris ambientals i els proporciona els medis per desenvolupar la seva col·laboració. A continuació es llisten els participants d'aquest any:

- Jordi Amer Orfila, estudiant de Ciències Ambientals de la Facultat de Ciències de la Universitat de Girona, com a pràctiques professionals en empresa.
- Alejandro Almaraz Beloso, estudiant de geografia a la Universitat de Barcelona, amb el seu treball final de grau *Estudi de el uso de los sistemas de información geográfica para analizar la evolución de la línea de costa de las playas de Menorca (1956-2015)*
- Col·laboració amb l'Agència Menorca Reserva de Biosfera en les pràctiques del Màster en *Espacios Naturales Protegidos* de la Universitat Autònoma de Madrid, Universitat Complutense i Universitat d'Alcalá. Estudiant: Maria Fuertes Bellosillos.
- Col·laboració amb el Centre de Recerca Ecològica i Forestal (CREAF-UAB) en el treball final *Structure and population dynamics of the community of butterflies in Minorca* del Màster en Ecologia Terrestre de la Universitat Autònoma de Barcelona. Estudiant: Pau Colom Montojo.
- Col·laboració amb l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambiental de la Universitat Autònoma de Barcelona en la tesi doctoral *Integrated scenarios for island economies in the context of climate change*. Doctorand: Alejandro Marcos Valls.

A més, dos grups d'estudiants de Ciències Ambientals de la UAB, a través del conveni ICTA-UAB amb OBSAM-IME han realitzat dos projectes de final de grau:

- *Anàlisi i avaluació de l'impacte ambiental associat als abocaments incontrolats de Menorca*. (Dani Checa, Xavi Hernando i Andreas Viaplana).
- *Diagnosi socioambiental del camí de cavalls de Menorca: sector sud-oest* (Adrià Alsina Samaniego, Oriol Bardonaba Vilanova, Jordi Corbera Forcada, Max Olivella Samper).

Els treballs realitzats es poden consultar a l'apartat web: <http://www.obsam.cat/treballs-estudiants/index.php>

D'aquesta manera es pot afirmar que l'IME i l'OBSAM ofereixen un valuós servei de complement de formació acadèmica i científica per a joves universitaris tant de la pròpia illa, com de la resta de l'estat i l'estranger. A més, la confluència d'estudiants i tècnics de diverses

disciplines augmenta l'interès de les pràctiques, fruit de l'intercanvi d'experiències i coneixements.

A banda del caràcter formatiu, les tasques i projectes realitzats pels estudiants permeten a l'OBSAM obtenir noves metodologies vàlides d'estudi de la realitat socioambiental menorquina (interès científic), a la vegada que sèries de dades i nova informació específica (interès tècnic).

7.4 Relacions amb el món educatiu – Instituts de Secundària

Són habituals les xerrades a instituts de secundària, convidats pels professors d'una assignatura per exposar temàtiques concretes en les que ha treballat l'OBSAM. En altres ocasions són els alumnes dels instituts que visiten la seu de l'IME i se'ls hi fa una breu explicació de les funcions i activitats de l'OBSAM.

- **Taller d'introducció als Sistemes d'Informació Geogràfica** per a alumnes de batxillerat de l'Institut Joan Ramis de Maó (18 de desembre).
- **Presentació: Què és l'OBSAM** per a alumnes de secundària. Seu de l'IME (Maó, 20 de desembre).

7.5 Altres accions de formació

En aquest apartat es descriuen altres accions de formació i divulgació que s'hagin pogut desenvolupar des de l'OBSAM:

- Presentació a la **Universitat Oberta per a Majors (UOM)** de *Què és l'OBSAM? Què és un sistema d'indicadors?*, dins el curs 2016-17 (Alaior, Ciutadella i Maó, de 20 a 22 de febrer).
- **Centre d'Educació de Persones Adultes (CEPA Menorca)**: participació de David Carreras en el curs de formació «El medi ambient de Menorca: estat de la qüestió» (Ciutadella, 7 de novembre).

8. COMUNICACIÓ I CONSULTES

8.1 Mitjans de comunicació

Durant l'any 2017 s'han convocat diverses rodes de premsa i s'han atès nombroses consultes de periodistes al llarg de l'any, de manera que s'han generat notícies en diversos mitjans de comunicació, que abasten la premsa, radio i televisió tan insular com autonòmica. Per oferir una dada, podem dir que l'OBSAM ha generat o ha estat citat en un mínim de 32 notícies de premsa escrita¹, el que dona una mitjana aproximada d'una notícia cada 12 dies. Pel que fa a les notícies a mitjans audiovisuals com ara IB3 televisió, la dada és de 6 notícies l'any 2017, i a la cadena SER radio, tres entrevistes. També, comentar que esporàdicament s'ha col·laborat amb les revistes locals dels pobles per generar reportatges sobre temes específics.

Exemples en premsa escrita:

Los humedales aprueban con nota

Un informe del Obsam constata que Menorca se mantiene en estado óptimo como lugar de refugio de aves acuáticas en invierno

Los avifaunólogos de Menorca se encuentran en un buen estado de conservación. Los principales indicadores de aves acuáticas que pasan el invierno en la isla, basados en el número de ejemplares, de especies en crisis la diversidad (la proporción de individuos por cada especie) así lo demuestran, según se recoge en el informe sobre biodiversidad publicado por el Observatorio Sociambiental de Menorca (Obsam).

Los datos proporcionados por el Gran Observatorio Ornitológico (GRO) y la Sociedad Ornitológica de Menorca (SOM), el observatorio de aves que las poblaciones de aves acuáticas invernales se encuentran en un buen estado y abarcan al tratar de especies migratorias, no puede pensarse que estas "turistas de invierno" encuentran, en general, unas condiciones adecuadas en las zonas húmedas de Menorca.

Estos lugares fundamentales para la vida que encuentran refugio en Menorca, durante una época difícil del año, son por orden de importancia, SALBUFERA DES GRAU, el Prat de Lluçà i Tiran, el Prat de Son Bou, Son Serra del Nord, Salinas y Puerto de Fornells, y las dos zonas salinas de Aghia, Mogaditza, con una amplia zona intermareal.

La presencia de aves significa que se mantienen en un buen estado general, con características naturales que favorecen un grupo u otro de aves acuáticas. El informe indica que este año se ha detectado un incremento notable de aves en Son

Las principales zonas húmedas	Superficie (hectáreas)	Censo 2017	Especie más representativa
1- SALBUFERA DES GRAU	140	3.682	Ballenas (54%)
2- PRAT DE LLUÇÀ I TIRAN	100	476	Anátidas superficie (47%)
3- PRAT DE SON BOU	80	503	Anátidas superficie (59%)
4- SON SAURA DEL NORD	40	181	Anátidas superficie (59%)
5- PUERTO-SALINAS FORNELLS	35	52	Limícolas (51%)
6- AGHIA I AAGHIGERA	31	244	Ballenas (42%)

LOCAL

TEMA DEL DÍA EL DERECHO A LA VIVIENDA

El Obsam calcula que unas 17.000 casas se quedan vacías la mayor parte del año

Una de cada tres viviendas construidas en la isla son segundas residencias o se dedican al negocio turístico

Entre los inmuebles desocupados y los ocupados de forma temporal hay capacidad para casi 65.000 personas

Javier Gibart

En Menorca existen actualmente alrededor de 17.700 viviendas que no se ocupan durante la mayor parte del año, entre las segundas residencias (hasta de vacaciones como de veraneantes) y las que están destinadas al negocio turístico. Más de 5.000 están desocupadas permanentemente -aunque la mayoría no cumplen las condiciones mínimas de habitabilidad- y el resto, más de 10.000, están habitadas todo el año por residentes.

Son los grandes tramos, desde aproximadamente con carácter de estimación, del estado que, por encargo del Consell, está elaborando el Obsam (Observatorio Sociambiental de Menorca), que ayer ofreció un avance durante la apertura de las III Jornades d'habitatge. Los datos muestran cómo del conjunto de las viviendas que se calcula que hay en Menorca, cerca de 53.200, más del 40 por ciento no están habitadas todo el año y su gran capacidad para alojar a 65.000 personas.

El estudio, que fue presentado ayer por el director del Obsam, David Carreras, viene a reflejar la gran capacidad de alojamiento insular que tiene Menorca en un momento clave, cuando residentes y trabajadores de temporada encuentran enormes dificultades para encontrar alojamiento, y

en cuanto a las viviendas vacías, el Obsam, más allá de cifras concretas (sus últimos datos estadísticos datan de 2015 y todavía no ha podido completar el análisis que está realizando en base a los censos de agua), calcula que representan un diez por ciento del total de viviendas en Menorca, aunque la gran mayoría necesitarían ser reformadas para cumplir con las condiciones mínimas de habitabilidad.

De alquiler

En cuanto a las viviendas que están habitadas todo el año, aproximadamente el 20 por ciento se encuentran en régimen de alquiler, mientras que se calcula que

En cuanto a las viviendas vacías, el Obsam, más allá de cifras concretas (sus últimos datos estadísticos datan de 2015 y todavía no ha podido completar el análisis que está realizando en base a los censos de agua), calcula que representan un diez por ciento del total de viviendas en Menorca, aunque la gran mayoría necesitarían ser reformadas para cumplir con las condiciones mínimas de habitabilidad.

En cuanto a las viviendas que están habitadas todo el año, aproximadamente el 20 por ciento se encuentran en régimen de alquiler, mientras que se calcula que

más del 70 por ciento están habitadas por sus propietarios. La tipología más habitual de los hogares menorquines es la conformada por parejas con hijos, seguida de los llamados hogares unipersonales y por los hogares que poseen un hijo.

Otra medida a la que puede acercarse el estudio del Obsam es el peso específico de las viviendas sociales y de emergencia en el conjunto. Se valoran representen menos del 0,5 por ciento. En total, el establecimiento 203 viviendas sociales, entre las 222 que forman parte del parque público de pisos de protección oficial, y las casas de acogida de Aghia i Chetradia.

Punto de Vista

Habertas huylas

Las leyes de educación en Menorca las pone en Galicia. Como es lógico, aunque no hay quien las encuentre. Las leyes aprobadas por el Consell demuestran que el problema no es la falta de vivienda sino la necesidad de incentivos para que sus propietarios las pongan en el mercado para alquilar todo el año. Comenzar el cobro de las rentas o aplicar las medidas en caso de largo plazo resulta a menudo a dar más paso.

El director del Obsam, David Carreras, fue el encargado de presentar al avance del estudio durante las III Jornades d'habitatge. Foto: JAVIER CIL

¹ Valor aproximat extret a partir de la suma de les referències que apareixen en l'apartat de cerca de la versió digital del diari Menorca.

Exemples en mitjans de comunicació audiovisuals:

El Consell considera que amb aquests resultats s'hauria de fer feina per augmentar el lloguer social



🕒 26/10/2017 21:57h

Un de cada deu habitatges estan buits a Menorca, segons l'OBSAM

El Consell considera que amb aquests resultats s'hauria de fer feina per augmentar el lloguer social

Però, de moment, no n'ha desaparegut cap espècie, com sí ha ocorregut a Catalunya



🕒 19/06/2017 15:28h

El canvi climàtic provoca un descens notable de la població de papallones a Menorca

Durant els darrers setze anys s'ha fet un seguiment de la població de papallones a Menorca i els tècnics de l'Observatori Socioambiental (OBSAM) ha detectat una devallada incipient, sobretot, els darrers 10 anys. Es tracta d'un indicador del canvi climàtic: a Europa, **aquests insectes ja es desplacen cap al nord**. La col·laboració amb experts és important per entendre el motiu que provoca aquest retrocés, encara que de moment és incipient.

8.2 Actualitats ambientals

Durant el 2017 s'han publicat a l'espai web de l'OBSAM un total de 5 actualitats ambientals, és a dir petites notes informatives sobre treballs realitzats per l'OBSAM o aspectes rellevants de l'actualitat socioambiental de l'illa.

- [Què li passa a la nacra? Ens trobem davant d'una extinció?](#)
- [El catxalot a la Mediterrània, una cultura amenaçada](#)
- [Jornada d'economia social: cap a la delimitació conceptual i el coneixement de la seva incidència a Menorca](#)
- [Jornada tècnica socioeducativa de Menorca](#)
- [Sistema d'Indicadors del Pla Territorial Insular \(informe 2015\)](#)

8.3 Espai WEB

L'espai WEB de l'OBSAM està configurat en tres dominis propis més dos enllaços externs. Els tres primers corresponen a la pàgina principal, l'apartat de Laboratori del Paisatge i l'apartat de Turisme Natural. Els enllaços externs porten cap al portal de cartografia digital del CIM (IDE Menorca), on es poden consultar els mapes de l'OBSAM; i cap a la web d'Agroxerxa, un catàleg *on-line* de productes alimentaris del sector primari de Menorca. A més, l'OBSAM té presència a les xarxes socials a través de Facebook (<https://www.facebook.com/obsamime/>) i Twitter (@ImeObsam).

A continuació es mostra l'evolució de les estadístiques de visita pels diferents *sites* (Estadístiques segons Google Analytics):

Pàgina principal: www.obsam.cat

	Visites	Pàgines visitades	Pàgines vistes/visita	Temps mitjà al lloc web (min)
2015	7.159	19.120	2,67	2:54
2016	9.193	22.082	2,4	2:25
2017	8.176	22.936	2,81	2:57

Laboratori del Paisatge: paisatge.obsam.cat

	Visites	Pàgines visitades	Pàgines vistes/visita	Temps mitjà al lloc web (min)
2015	2.523	4.254	1,69	1:39
2016	1.807	3.000	1,66	1:17
2017	1.149	2.073	1,8	1:51

Turisme Natural: turismenatural.obsam.cat

	Visites	Pàgines visitades	Pàgines vistes/visita	Temps mitjà al lloc web (min)
2015	648	3.419	5,28	3:12
2016	586	1.976	3,37	1:44
2017	558	1.931	3,46	2:33

En conjunt dona un total de 9.883 visites i 26.940 pàgines vistes durant l'any 2017.

Aquestes xifres donen un promig de 27 visites/dia i 74 pàgines vistes/dia. A nivell de xarxes socials, l'OBSAM comptava al mes de desembre de 2017 amb 779 seguidors de Facebook i 443 seguidors de Twitter. Alguns *posts* del Facebook han arribat a més de 900 persones. A les dues xarxes socials el nombre de seguidors ha augmentat, però el nombre de visites a les pàgines web han disminuït.

La web d'Agroxerxa (agroxerxa.menorca.es) ha assolit una mitjana de 1.790 visites mensuals i 602 seguidors al Facebook dins el 2017.

Agroxerxa: agroxerxa.menorca.es

(Estadístiques segons el propi servidor)

	Visites	Pàgines visitades	Pàgines vistes/visita	Temps mitjà al lloc web (min)
2016*	20.280	53.275	3,1	7:20
2017**	21.480	64.252	3,05	9:16

* no es disposa de les dades de març ni desembre

** no es disposa de les dades de novembre

Les estadístiques generals de seguiment en webs i xarxes socials les qualificam de força bones, ja que s'ha augmentat el nombre de nous usuaris i seguidors respecte el 2016.

Tot açò sense tenir en compte les visites a la IDE Menorca per consultar mapes de l'OBSAM.

8.4 Consultes realitzades per entitats i particulars

Durant l'any 2017 s'han atès més d'un centenar consultes formulades a través del correu electrònic, via telefònica o per visita directa. Diverses administracions públiques, entitats privades o particulars s'han adreçat a l'OBSAM per obtenir informació científica o dades concretes. El cas més freqüent és, òbviament, consultes des del propi CIM, però hi ha perfils molt diversos d'usuaris dels nostres serveis. A mode d'exemples representatius i en absolut com una llista exhaustiva, a continuació s'enumeren de forma esquemàtica algunes de les entitats, empreses o particulars que han realitzat consultes i el tipus d'informació sol·licitada:

- Tècnic del Govern Balear: informació relativa a cartografia d'hàbitats marins. Finalitat: actualització cartografia en vistes al Decret de posidònia.
- Consultor ambiental: dades sobre indicadors diversos. Finalitat: actualització dels indicadors clau de sostenibilitat per a les Agendes Locals 21 municipals per al Consell Insular de Menorca.

- Consultor ambiental: nombre d'usuaris i nombre d'esdeveniments esportius en el Camí de Cavalls. Finalitat: gestió d'aquest espai.
- IES Biel Martí: informació sobre metodologies per aplicar auditories energètiques a les escoles. Finalitat: pràctica educativa.
- Departament d'Esports del CIME: dades de demografia per edats. Finalitat: treball per a alumnes de TAFE de l'IES Cap de Llevant.
- Ajuntament de Maó: dades de consum d'energia per al municipi de Maó. Finalitat: estudi per a l'Ajuntament.
- Mitjans de comunicació: dades relatives a informacions d'actualitat. Finalitat: elaborar notícies.
- Equip de revisió del PTI: dades relatives a indicadors territorials i cartografia ambiental. Finalitat: Redacció del nou PTI.
- *Ibiza Preservation Foundation*: informació relativa al funcionament de l'OBSAM. Finalitat: replicar el model d'observatori a Eivissa.
- Particulars: identificació de mostres o fotografies de mosquit tigre.
- Doctorand en Ciències Ambientals: dades de turisme. Finalitat: tesi doctoral.
- *Asociación Provivienda*: dades relatives a habitatge. Finalitat: instal·lació a Menorca.
- [...]